

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ»

Η ζωή του ψαρά

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Α΄-Στ΄ τάξης της Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00-13:30 ή 09:00-16:30).

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο στάδιο εφαρμογής του προγράμματος.

Σημείωση: Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Κατανοήσουν βασικές έννοιες που σχετίζονται με την αλιεία (π.χ. αλιεία, υπεραλίευση, αλιευτικό καταφύγιο).
- Γνωρίσουν τα μέρη του λιμανιού και τα είδη των σκαφών.
- Γνωρίσουν το επάγγελμα του ψαρά, τα αλιευτικά εργαλεία και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί.
- Να γνωρίσουν διάφορα είδη ψαριών που συναντούμε στη θάλασσα της Κύπρου.
- Αντιληφθούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ψαράδες και πώς επηρεάζουν τη ζωή τους, την τοπική κοινωνία, το περιβάλλον και την τοπική οικονομία.
- Κατανοήσουν τη σημασία του θαλάσσιου πλούτου στην ενίσχυση της τοπικής και εθνικής οικονομίας.
- Αντιληφθούν ότι η θαλάσσια περιοχή της Κύπρου και γενικότερα της Μεσογείου παρουσιάζει πρόβλημα υπεραλίευσης με αρνητικές επιπτώσεις στην ισορροπία του θαλάσσιου οικοσυστήματος.
- Κατανοήσουν τη σημασία της αλιείας τόσο στην ανάπτυξη της οικονομίας, όσο και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων ενός τόπου.
- Αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, συζήτησης, διαλόγου, επικοινωνίας και κριτικής σκέψης.
- Συλλέγουν και επεξεργάζονται πληροφορίες από πρωτογενείς πηγές.
- Προτείνουν λύσεις και να αναλάβουν πρωτοβουλίες και δράσεις για την ευαισθητοποίηση των ψαράδων σχετικά με την προώθηση της αιεφόρου αλιείας.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00 - 09:30 Άφιξη - καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο. Συζήτηση για το πρόγραμμα και για τους κανόνες που διέπουν την εφαρμογή του.

09:30 - 10:30 Εισαγωγή στη θεματική ενότητα του προγράμματος μέσα από την προβολή σύντομων βίντεο για το θαλάσσιο περιβάλλον του Κάβο Γκρέκο και την προστασία της θάλασσας και σχετικής παρουσίασης/διαφανειών. Ξενάγηση και δραστηριότητες στα εκθέματα και στα ενυδρεία του ΚΠΕΕ Κάβο Γκρέκο.

- Οι μαθητές/μαθήτριες μελετούν τα εκθέματα και τα ενυδρεία και αναλαμβάνουν ως αποστολή να απαντήσουν σε δοσμένα ερωτήματα που σχετίζονται με τα ψάρια και τους άλλους θαλάσσιους οργανισμούς των εκθεμάτων και των ενυδρείων.
- «Μπορείτε να με αναγνωρίσετε;»: Δίνεται στους/στις μαθητές/μαθήτριες από μία άχρωμη φιγούρα ψαριού και αναγνωρίζουν το είδος του ψαριού με βάση τα εξωτερικά χαρακτηριστικά και το σχήμα του. Χρωμάτισμα των φιγούρων των ψαριών με τα κατάλληλα χρώματα.
- «Ψαρο-ταυτότητα»: Οι μαθητές/μαθήτριες επιλέγουν ένα είδος ψαριού που τους/τις εντυπωσίασε και συμπληρώνουν την ταυτότητά του.
- Ετοιμασία ερωτηματολογίου με ερωτήματα που θέλουν οι μαθητές/μαθήτριες να απευθύνουν στον/στην ψαρά που θα συναντήσουν στο λιμανάκι Αγίας Νάπας.

10:30 - 12:30 Μελέτη πεδίου στο λιμανάκι της Αγίας Νάπας. Ενδεικτικές δραστηριότητες που διεξάγονται στο πεδίο αναφέρονται πιο κάτω:

- Οι μαθητές/μαθήτριες παρατηρούν το αλιευτικό καταφύγιο, εντοπίζουν τα μέρη και τα στοιχεία που το αποτελούν και προβληματίζονται για τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει μια περιοχή για να γίνει αλιευτικό καταφύγιο ή λιμάνι.
- Γνωριμία με τα αλιευτικά καταφύγια της Κύπρου και τοποθέτηση καρτελών με τα ονόματα των καταφυγίων στην κατάλληλη θέση του χάρτη της Κύπρου.
- Συνέντευξη από έναν/μία ψαρά: Ο/Η ψαράς παρουσιάζει το επάγγελμά του, τα αλιευτικά εργαλεία, τη διαδικασία και τους τρόπους ψαρέματος. Μιλά για τις εμπειρίες του στη θάλασσα και απαντά σε ερωτήματα των μαθητών/τριών.
- Ο/Η ψαράς αναφέρει πληροφορίες για κάθε είδος ψαρέματος (π.χ. καλάμι, δίκτυα, παραγάδι, τράτα, πυροφάνι) και ακολούθως οι μαθητές/μαθήτριες αντιστοιχίζουν φωτογραφίες με καρτέλες όπου αναγράφεται το είδος του ψαρέματος. Στη συνέχεια ομαδοποιούν τα είδη ψαρέματος με δοσμένα κριτήρια (π.χ. ποια είναι πιο φιλικά προς το περιβάλλον και ποια λιγότερο).
- Μελέτη μιας ψαρόβαρκας και συζήτηση με τον/την ψαρά για τα μέρη της και τη χρησιμότητά τους.
- «Οι μικροί ψαράδες»: Οι μαθητές/μαθήτριες υποδύονται τον/την ψαρά (π.χ. συλλογή δικτύων, προετοιμασία δολωμάτων, διαλογή ψαριών, καθαριότητα βάρκας). Αν υπάρχει δυνατότητα αυτό γίνεται σε ψαρόβαρκα.
- Παιχνίδι «Βρέστε τα μέρη του λιμανιού»: Οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν καρτέλες στις οποίες αναγράφονται διάφορα μέρη του λιμανιού (π.χ. αποβάθρα, καρνάγιο κ.λπ.). Καταγράφουν σε φύλλο εργασίας τα διάφορα σημεία του λιμανιού. Συζήτηση για τη χρησιμότητά τους.
- Παρατήρηση και σύγκριση των σκαφών στο λιμανάκι. Ταξινόμηση των σκαφών σε

διάφορους τύπους ανάλογα με τη χρήση τους και αναγνώριση των τύπων σκαφών που φιλοξενούνται στο λιμανάκι της Αγίας Νάπας.

12:30 - 13:00 Δραστηριότητες επέκτασης και ανατροφοδοτικού χαρακτήρα στο πεδίο, με παράλληλη αξιοποίηση των δεδομένων που οι μαθητές/μαθήτριες συγκέντρωσαν κατά τη διεξαγωγή της μελέτης πεδίου. Ενδεικτικές δραστηριότητες είναι οι ακόλουθες:

- Παιχνίδι «Οι ψαράδες της γνώσης»: Οι μαθητές/μαθήτριες «ψαρεύουν» με ένα καλάμι ψάρια (καρτέλες σε μορφή ψαριού με ερωτήματα στο πίσω μέρος), τα αναγνωρίζουν και απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με την αλιεία στην Κύπρο.
- «Βρες τα 10 κρυμμένα ψάρια του Κάβο Γκρέκο»: Κρυπτόλεξο με ονόματα ψαριών που συναντούμε στις κυπριακές θάλασσες.
- «Η βάρκα του/της ψαρά»: Οι μαθητές/μαθήτριες υποδεικνύουν τις κατάλληλες και ορθές ενέργειες του/της ψαρά, «γεμίζοντας τη βάρκα του/της» με τα απαραίτητα εργαλεία και εφόδια για το ψάρεμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν μαζί τους φαγητό και νερό σε μικρή τσάντα,
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι για εξόρμηση στο πεδίο,
- Έχουν καπελάκι και ό,τι άλλο κρίνουν απαραίτητο να έχουν μαζί τους από τα προσωπικά τους είδη,
- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα,
- Τα φύλλα εργασίας, η γραφική ύλη, και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή του προγράμματος, παρέχονται από το Κέντρο.